

Conjunctuurbericht

centraal bureau voor de statistiek*

april 1985

Het volume van de industriële productie steeg in februari licht ten opzichte van januari. Evenals in januari nam in februari het produktievolume in de delfstoffenwinning en de openbare nutsbedrijven sterk toe. De orderontvangst in de industrie is in februari ongeveer op het niveau van januari gebleven; het indexcijfer van de orderpositie daalde in februari licht.

De voor prijsveranderingen gecorrigeerde invoer van goederen nam in januari sterk toe in vergelijking met januari een jaar daarvoor. De hoeveelheid uitgevoerde goederen steeg in mindere mate.

De consumptie van gezinnen, gecorrigeerd voor prijsveranderingen, daalde in februari licht ten opzichte van dezelfde maand in 1984. Het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie steeg in maart vergeleken met februari. Gemeten ten opzichte van dezelfde maanden een jaar daarvoor nam de prijsstijging in maart voor het eerst sinds oktober 1984 weer toe. De invoerprijzen stegen in januari meer dan de uitvoerprijzen; als gevolg hiervan verslechterde de ruilvoet. Het prijsindexcijfer van de binnenlandse afzet van de nijverheid (exclusief de bouwnijverheid) steeg in december. Voor het jaar 1984 als geheel was de prijsstijging het grootst bij de grondstoffen en halfabrikaten. Bij het indexcijfer van de regelingslonen was de laatste maanden sprake van een langzaam oplopende tendens. Dit steeds gemeten ten opzichte van dezelfde maand een jaar daarvoor.

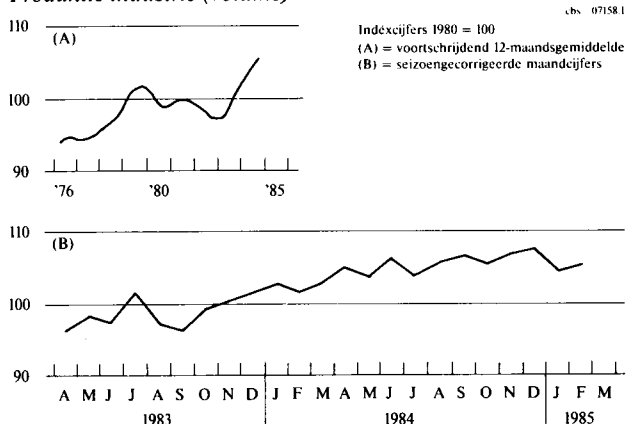
Het voor seizoeninvloeden gecorrigeerde aantal werklozen nam in maart af na een stijging in de twee daaraan voorafgaande maanden.

De rente op de kapitaalmarkt gaf in de loop van maart een dalende tendens te zien.

Dit blijkt uit gegevens die medio april 1985 beschikbaar waren.

Het voor seizoeninvloeden gecorrigeerde volume van de industriële productie steeg in februari licht in vergelijking met januari. Gemiddeld over deze laatste twee maanden daalde het produktievolume echter met 2% als vergeleken wordt met het gemiddelde van het laatste kwartaal van 1984.

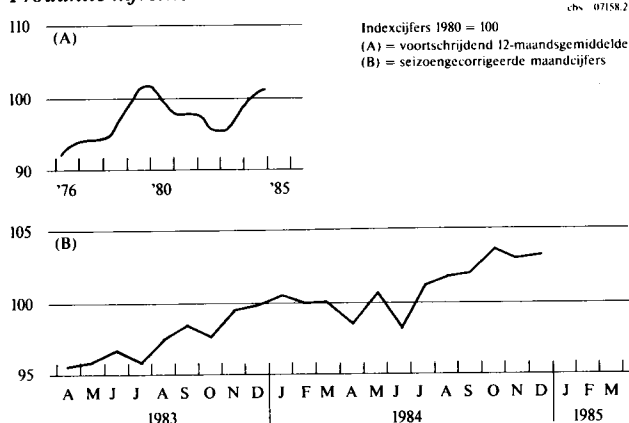
Productie industrie (volume)

Indien vergeleken wordt met de overeenkomstige maand in 1984 dan steeg het volume van de gemiddelde dagproductie in de industrie in februari met 3%. Bedrijfsklassen waarbij de produktiegroei dit percentage te boven ging, waren de grafische industrie, de leder-, schoen- en lederwarenindustrie en de metaalindustrie; onder het gemiddelde van de industrie als geheel bleven de voedings- en genotmiddelenindustrie, de aardolie-industrie, de kledingindustrie en de hout- en bouwmaterialenindustrie. Vooral voor deze laatste bedrijfsklasse kan het aanhouden van de vorstperiode een negatieve invloed op de produktie hebben gehad. De relatief koude weersomstandigheden hadden een positief effect op de produktie-ontwikkeling in de delfstoffenwinning (10%) en bij de openbare nutsbedrijven (13%). Door deze ontwikkeling steeg in februari het produktievolume in de nijverheid, exclusief de bouwnijverheid, met 6%.

Voor alle belangrijke buitenlandse handelspartners zijn nu de produktiecijfers over 1984 bekend. De gemiddelde produktie in de nijverheid in de negen voor Nederland belangrijkste exportlanden nam in 1984 met 4% toe ten opzichte van 1983.

Productie nijverheid in het buitenland

Van de in tabel 3 genoemde EG-partners was de stijging van het produktievolume in de nijverheid (exclusief bouw) over het jaar 1984 in Nederland het grootst (5%). Daarna volgden België (4%), de Bondsrepubliek Duitsland (3%), Italië (3%), Frankrijk (3%) en Groot-Brittannië (1%). De toename van de produktie in de Verenigde Staten en Japan was over 1984 aanzienlijk meer (beide 11%). Ook in 1983 was de produktie-ontwikkeling in de nijverheid (dus inclusief de delfstoffenwinning) in Nederland

Verbeterde cijfers worden niet als zodanig gekenmerkt.

* Samengesteld door de hoofdafdeling Nationale rekeningen van het CBS.

gunstiger dan het gemiddelde van de voor ons land belangrijkste exportlanden.

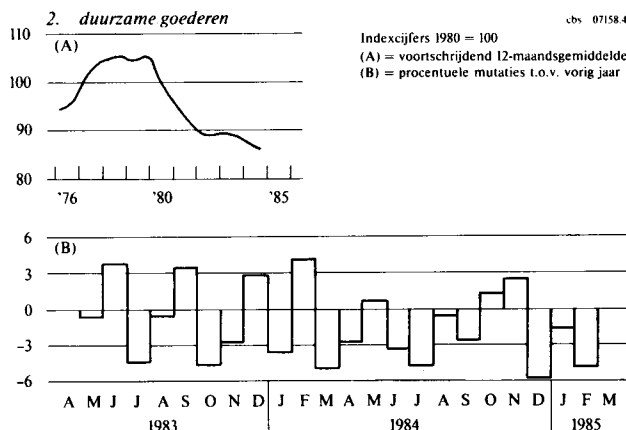
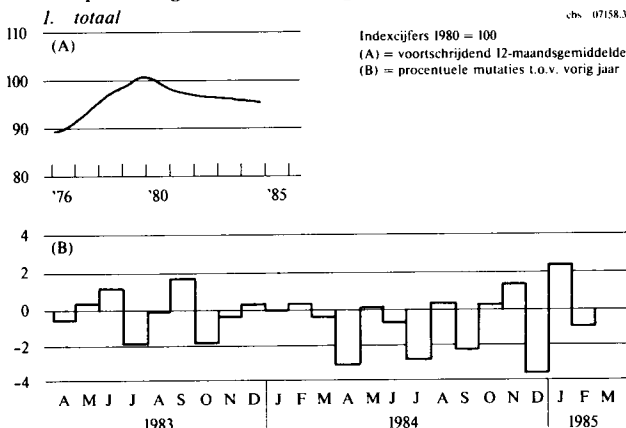
Het indexcijfer van de *orderpositie* in de industrie daalde in februari in lichte mate in vergelijking met januari. Ten opzichte van februari 1984 was er echter sprake van een stijging van 5%. Tegenover een toegenomen *orderontvangst* uit het buitenland bij de consumptiegoederen en de investeringsgoederen staat een enigszins afgenomen orderontvangst uit het binnenland bij de investeringsgoederen en halffabrikaten. Per saldo bleef de orderontvangst op hetzelfde niveau als in januari.

De in de conjunctuurttest geëquireerde ondernemers in de industrie verwachtten voor het jaar 1985 een volumestijging van de omzet van 4%; het volume van hun uitvoer zal naar de verwachtingen met 5% stijgen. Voor de papier(waren)- en grafische industrie en de metaalindustrie worden hogere percentages voorzien; voor de chemische industrie worden lagere groeipercentages verwacht.

Het volume van de *invoer van goederen* steeg in januari met 10%. In oktober en november 1984 werden eveneens hoge groeipercentages gemeten. Daarentegen werd in december een lichte daling van het volume van de invoer geregistreerd. Dit steeds vergeleken met dezelfde maanden een jaar daarvoor. Het hoogste groeipercentage in januari werd gemeten bij de invoer van investeringsgoederen, de geringste stijging werd geregistreerd bij de categorie consumptiegoederen.

Het volume van de *uitvoer van goederen* steeg in januari met 5% in vergelijking met dezelfde maand in 1984. Volumestijgingen traden vooral op bij de uitvoer van voedings- en genotmiddelen, delfstoffen, textiel en kleding en bij metaalproducten. Evenals in voorgaande maanden daalde in januari het uitvoervolume van aardolieproducten en chemische producten.

Consumptie van gezinshuishoudingen (volume)

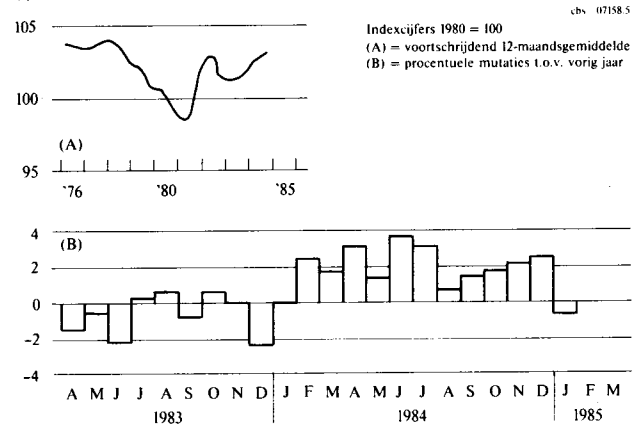
De *consumptie van gezinnen*, gecorrigeerd voor prijsveranderingen, daalde in februari, vergeleken met februari 1984, met 1%. Bij de interpretatie van dit cijfer dient rekening gehouden te worden met het verschil in het aantal koopdagen in deze twee februari maanden. Indien hiervoor zou worden gecorrigeerd, dan zou van een geringe stijging sprake zijn. Het bestedingsvolume aan duurzame consumptiegoederen daalde het meest (-5%). Voor de derde achtereenvolgende maand is hier van een daling sprake. De uitgaven aan de overige goederen en diensten bleven op het niveau van februari 1984. Evenals in januari werd dit cijfer sterk positief beïnvloed door het toegenomen gasverbruik veroorzaakt door de relatief koude weersomstandigheden.

Het *prijnsindexcijfer van de gezinsconsumptie* steeg in maart, vergeleken met februari, met 0,7%. Gemeten ten opzichte van maart 1984 was er sprake van een stijging van 2,4%. Dit cijfer is iets hoger dan het stijgingspercentage in februari. Een dergelijke ontwikkeling heeft zich in de laatste twaalf maanden alleen in oktober voorgedaan; voor de overige maanden is er steeds sprake geweest van gelijkblijvende of dalende groeipercentages.

Het *prijnsindexcijfer van de binnenlandse afzet* van de nijverheid (exclusief bouw) steeg in december 1984 met 4,3% in vergelijking met dezelfde maand in 1983. Voor het jaar 1984 als geheel was het accres 5,5% ten opzichte van 1983. Bij de consumptiegoederen bedroeg de stijging 4,5%, bij de investeringsgoederen 2,0% en bij de intermediaire goederen (grondstoffen en halffabrikaten) 6,3%.

De *in- en uitvoerprijzen* stegen in januari 1985 respectievelijk met 5 en 4% vergeleken met januari 1984. In november en december 1984 was zowel bij de invoer als bij de uitvoer sprake van afnemende prijsstijgingen. In januari zette deze trend zich bij de uitvoer voort. Bij de invoer daarentegen werd in deze maand een toenemende prijsstijging geregistreerd. Door de ontwikkelingen in januari daalde de *ruilvoet* met 1%. Dit steeds gemeten ten opzichte van dezelfde maand een jaar daarvoor. De laatste keer dat een dalende ruilvoet werd geregistreerd was in december 1983.

Ruilvoet

Tabel 1. Kerngegevens recente ontwikkelingen

cbs

	Gemidd. jaarmutatie 1978/1982	1983	1984	1983		1984				1985			jan.	febr.	mrt.	
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	sept.	okt.	nov.				dec.
1. Hoeveelheidsgegevens																
	%	% mutatie t.o.v. dezelfde periode een jaar daarvoor														
<i>Gemiddelde dagproductie in de nijverheid</i>																
Nijverheid	-1	2	5	3	5	8	4	6	3	7	5	3	1	8	6	
Delfstoffenwinning	-6	8	2	19	8	14	-5	1	-6	-7	0	-5	-10	20	10	
Industrie	1	0	6	0	4	6	7	7	6	10	6	7	6	2	3	
Voedings- en genotm. ind.	3	1	3	-1	3	3	4	3	3	4	3	2				
Textiel-, kledingindustrie	-4	-4	0	-3	4	-1	1	0	-2	-1	-2	-2	-3			
Papierind., uitgeverijen	1	0	5	1	5	5	6	5	5	5	2	5	7	7		
Aardolie-industrie	-8	8	10	3	14	20	5	10	4	32	7	6	1			
Chemische industrie	2	9	8	14	16	12	9	5	4	6	2	3	6	1		
Rubberindustrie	2	5	7	9	8	8	6	7	7	7	8	8	5			
Hout- en bouwmaterialenind.	-5	-2	0	1	3	2	1	-1	-2	0	-6	-2	3			
Metaalindustrie	1	-2	9	-4	2	5	9	11	7	17	12	12				
Basismetaalindustrie	0	8	20	18	29	37	21	16	10	31	9	8	12	11	3	
Overige metaalindustrie	1	-3	8	-6	-1	2	8	11	16	16	13	13				
Openbare nutsbedrijven	1	3	4	4	9	4	2	9	0	12	6	0	-3	16	13	
<i>Bouwnijverheid: aantallen begonnen woningen</i>																
	0	2	-5	18	5	9	-1	-17	-12							
<i>Buitenlandse handel</i>																
Invoer, totaal	0	4	7	5	3	11	6	7	6	5	14	8	-3	10		
Grondst. en halffabrikaten	0	4	11	6	3	15	11	11	9	9	17	8	2	8		
Consumptiegoederen	2	1	2	4	-5	3	3	-1	8	-4	14	10	-2	5		
Investeringsgoederen	-2	8	14	5	16	29	4	19	7	21	32	8	-12	24		
Algemene goederen	7	5	-15	5	4	-16	-14	-13	-13	-18	-19	2	-21	16		
Uitvoer, totaal	2	6	6	8	6	9	5	4	7	0	18	7	-5	7		
Onbewerkte agrar. prod.	6	2	5	-1	-1	0	7	15	3	27	14	5	-8	15		
Delfstoffen	-7	4	-2	15	8	15	-11	-7	-13	-14	8	-8	-28	15		
Fabrikaten, totaal	3	7	7	8	7	9	7	4	8	1	17	8	-3	3		
voedings- en genotmidd.	7	6	6	3	6	2	7	6	10	8	21	10	-1	19		
textiel en kleding	0	0	11	2	5	7	15	6	15	5	21	13	8	8		
aardolieproducten	-2	8	1	18	-1	14	-10	0	2	7	-2	-6	-9			
chemische producten	4	12	9	16	18	14	13	3	6	-6	14	11	-8	-2		
metaalproducten	3	3	10	2	7	7	10	7	11	0	23	10	1	5		
overige fabrikaten	3	5	8	4	6	8	13	7	10	1	22	7	-1	1		
<i>Consumptieve bestedingen van de Nederlandse bevolking</i>																
Totale consumptie	1	0	-1	0	-1	0	-1	-2	-1	-2	0	1	-4	2	-1	
Voedings- en genotmidd.	1	0	-4	0	-2	-2	-5	-5	-3	-6	-2	1	-8	3	-2	
Duurz. consumptiegoederen	-3	0	-2	-1	-1	-2	-2	-3	-1	-3	1	3	-6	-2	-5	
Ov. goederen en diensten	2	0	1	0	0	2	1	0	0	-1	1	1	-1	3	0	
<i>Bruto invest. in vaste activa</i>																
Bedrijven																
Nijverheid	-3	-7		-2	-6	10	13	13								
Andere bedrijven	-2	6		14	0	12	-6	-13								
Woning-exploitatie	-4	1		1	4	4	-2	2								
Totaal bedrijven	-3	1		5	0	8	0	-1								
Overheid	-4	-2		-8	0	-2	-3	7								
Totaal	-3	0		3	0	7	0	0								
Naar type																
Bouwwerken	-3	-3		-5	0	2	-1	3								
Vervoermiddelen	-3	17		39	2	26	-8	-21								
Machines e.d.	-1	-1		5	-1	10	12	11								
2. Prijzen																
Prijsindex gezinsconsumptie, reeks voor werkn. gezinnen	5,6	2,8	3,3	2,5	2,8	3,7	3,7	2,9	3,0	2,8	3,1	3,0	2,8	2,4	2,2	2,4
Invoer (unit value)	8	1	6	1	4	7	7	5	4	4	5	4	3	5		
Uitvoer (unit value)	8	-1	8	1	3	8	10	7	6	6	7	6	5	4		
Ruilvoet	0	-1	2	0	-1	1	3	2	2	1	2	2	2	-1		
Productenprijzen, binnenl. afzet nijverh. (excl. bouw-)	8,0	0,4	5,5	0,3	2,1	5,5	6,4	5,8	4,6	5,5	4,9	4,5	4,3			
Idem afzet land- en tuinbouw	3	2	2	1	9	9	5	2	-6	-4	-1	-7	-7			
Indexcijfers regelingstonen	5	1	0	0	-1	0	0	1	1	0	1	1	1	2	2	
3. Sociale indicatoren																
Werkz. pers. in de delfst.w., industrie en openbaar nut	-3	-5	-2	-6	-5	-4	-3	-2	-1							
Productie per werkende in de nijverheid (excl. bouw-)	2	7	7	8	10	11	6	8	4							
Uitgesproken faillissementen	22	-11	-19	-14	-29	-19	-24	-19	-14	-26	4	-22	-24	-2	-31	-13
aantallen (x 1 000)																
Openstaande aanvragen ¹	9	15	10	11	13	14	16	18	16	17	17	18	21	21	22	
Werklozen ¹	801	822	817	830	839	839	821	791	815	803	793	777	780	783	778	
%																
Werklozen in % v.d. afhankelijke beroepsbevolking	17,1	17,2	17,6	18,0	17,8	17,0	17,3	16,7	17,2	16,8	16,7	16,6	16,5	16,5	15,9	
4. Geld- en kredietwezen																
Consumptief krediet (verstr.)	-3	-2	-1	0	-5	4	0	-9	4	-14	2	19	-8	-7		
ANP-CBS beursindex	0	44	27	61	49	48	24	16	25	22	26	27	21	14	23	28
Geldhoeveelheid	4	11	4	9	11	4	3	4	5	5	5	2	7	6		
Spaartegoeden	12	1	3	1	0	2	3	4	4	4	4	4	5			
Dollarkoers contante notering	2	7	12	8	10	14	9	11	15	14	18	12	13	22	28	
%																
Daggeld rente	5,3	5,8	5,5	5,7	5,9	5,7	5,9	5,7	5,8	5,9	5,6	5,6	5,8	6,5	6,9	
Rendement op staatsobligaties	8,2	8,0	8,7	8,4	8,3	8,3	8,3	7,4	8,0	7,6	7,3	7,3	7,2	7,8	8,0	

¹ Seizoengecorrigeerde cijfers.

Tabel 2. Conjunctuurtest bij de industrie

cbs

	1983					1984					1985			
	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	dec.	jan.	febr.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	dec.	jan.	febr.
september 1982=100														
Nederland														
Indexcijfer orderpositie	95	97	99	99	100	101	103	103	108	108	108	108	109	108
saldi van de positieve en negatieve antwoorden (in %)														
Orderontvangsten binnenland ¹	-6	-4	-6	-2	-1	3	1	4	3	-4	-1	-12	3	-6
Orderontvangsten buitenland ¹	4	3	1	5	15	9	5	10	-2	-1	0	-13	11	5
Stemmingsindicator ²	-11	-8	-7	-4	-3	-2	0	-1	-1	-3	-2	0	-1	
%														
Bezettingsgraad	79	80	81	80				82	83	84	83			
saldi van de positieve en negatieve antwoorden (in %)														
Europese Gemeenschap														
Stemmingsindicator ²	-14	-11	-9	-4	-3	-3	-3	-4	-5	-2	-3	-4	-5	
%														
Bezettingsgraad	76	76	77	78				79	80	79	81			

¹ De vraagstelling heeft betrekking op de ontwikkeling t.o.v. de voorgaande periode.² Dit is een gemiddelde van de antwoorden op de vragen: beoordeling van de voorraden eindprodukten en de bedrijvigheid in de komende maanden; seizoengecorrigeerde gegevens (bron: Eurostat).

Tabel 3. Productie nijverheid buitenland. Volume-ontwikkelingen

cbs

	Gemidd. jaarmutatie 1978/1982	1983	1984	1985												
				4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.
%																
% mutatie t.o.v. dezelfde periode een jaar daarvoor																
Bondsrepubliek Duitsland	0,5	-1	3	6	6	0	4	4	8	4	0	8	4	1	3	
Frankrijk	0,6	1	3	2	3	2	3	3	3	3	3	6	2	1	-1	
Italië	1,7	-3	3	2	1	7	7	3	6	9	7	4	2	4		
België	0,5	2	4	4	6	5	3	3	3	1	7	2	0	8		
Groot-Brittannië	-0,4	3	1	4	4	1	0	0	-1	0	0	0	0	0	-1	
Verenigde Staten	0,1	6	11	15	15	13	9	6	11	9	7	6	6	6	5	3
Japan	3,8	3	11	9	11	12	10	10	13	11	7	12	10	9	8	6
Buitenland (gewogen) ¹	0,5	0	4	5	5	3	4	4	6	4	3	6	3	3		
Nederland	-0,6	2	5	5	8	4	6	3	2	9	7	5	3	1	8	6

¹ Een gemiddelde van de 9 belangrijkste exportlanden, gewogen met hun aandelen in de Nederlandse export in 1980.

Tabel 4. Consumptie-prijzen in het buitenland

cbs

	Gemidd. jaarmutatie 1978/1982	1983	1984	1984					1985		
				aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mrt.
%											
% mutatie t.o.v. dezelfde periode een jaar daarvoor											
Bondsrepubliek Duitsland	4,8	3,0	2,2	1,7	1,6	2,1	2,1	2,2	2,1	2,3	
België	6,4	6,4	6,3	5,8	5,8	5,8	5,3	5,3	5,0	5,3	5,7
Frankrijk	11,7	9,6	7,3	7,4	7,1	7,0	6,9	6,7	6,5	6,4	
Italië	16,8	15,0	10,6	10,4	9,8	9,1	8,6	8,5	8,6	8,6	8,6
Groot-Brittannië	12,2	4,7	5,3	5,0	5,1	5,3	4,9	5,0	5,0	5,4	
Verenigde Staten	9,7	4,0	3,4	4,2	4,0	3,8	4,0	3,5	3,6	3,5	
Japan	4,6	1,9	2,3	1,9	2,0	2,2	2,2	2,4	2,9		
Nederland	5,6	2,8	3,3	2,8	2,8	3,1	3,0	2,8	2,4	2,2	2,4

Bron: OECD.